СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXII. Ч. 246. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 21. жовтня, 1924.

VOL. XXXII. No. 246. Jersey City, N. J., Tuesday, October 21, 1924. THREE CENTS

Ла Фолет закидає республіканям збиранне виборчого фонду на 10 міліонів.

...рським ...лася Гру... ...европейськ... ...бою охоро... ...ремно. Европ...

ШИКАГО, 19. жовтня. — Ф. П. Волш, представник сенатора Ла Фолета, виступав тут перед сенатовим комітетом, що веде слідство в справі виборчих фондів, та обжалував в імени Ла Фолета республіканський партійний заряд, що він придумав плян збирання трох виборчих фондів та що в той спосіб думає він зібрати не менче як 10 міліонів долярів на цілі виборів.

Після зізнань, заряд партії розділив цілий простір Злучених Держав на округи, визначив на кождий округ спеціяльного менажера, означив, кілько він має зібрати, подав йому адреси банкирів, фабрикантів і купців, з котрих має стягати.

Комітет вибирається сими днями до Ню Йорку, щоби вести там далі се слідство. Мають там покликати на слідство ...ачиків партії демократичної, які досі ще не виступали ...их перего... ...не мала ...ротьбі з...

НЮЙОРСЬКИЙ ГУБЕРНАТОР КРИТИКУЄ КУЛИДЖА ЗА МОВЧАНКУ.

БОФАЛО, Ню Йорк, 19. жовтня. — Нюйорський губернатор Ал. Смит, котрий знова кандидує на сей уряд з рамени демократичної партії, виступив тут з виборчою промовою, зверненою проти президента Кулиджа.

Смит закидав Кулиджови його мовчанку в справі Ку-Клакс-Клена, кажучи, що ся мовчанка в так важній справі є мовчаливою згодою на злочинну діяльність Клена.

МАЛИ ВИКИНУТИ ПРОВІДНИКА ЗА ПОПИРАННЄ ЛА ФОЛЕТА.

ВАШИНГТОН, 17. жовтня. — Виборчий комітет поступового кандидата сенатора Ла Фолета виступив з публичним закидом, що методиська церква примусила одного зі своїх пасторів, Джимисона на ім'я, покинути своє становище й членство в церкві тому, бо він згодився бути електором (виборцем) з поступової церкви.

ЕПИСКОП ПРОТИ ТРЕТОЇ ПАРТІЇ.

НЮ ЙОРК, 18. жовтня. — Герберт Шипман, суфраган-епископ Ню Йорку, виступив з публичною заявою проти сенатора Ла Фолета за те, що він хоче „підорвати" американську конституцію через обмеження права судів.

ЗАКИДАЮТЬ БАЛАМУЧЕННЄ РОБІТНИКІВ.

ВАШИНГТОН, 18. жовтня. — Демократичний комітет закидає республиканському, що він залякує робітників ширенем серед них фалшивої пропаганди, що вибір демократичного президента мусить потягнути за собою безробіття.

ЖІНОЧІ КЛЮБИ НЕ ХОЧУТЬ ЛА ФОЛЕТА.

НЮ ЙОРК, 18. жовтня. — На зборах клюбів жіночих клюбів, що почався тут, учора, делегати привитали оплесками імя Кулиджа та пеканням імя сенатора Ла Фолета.

РІШЕННЄ СУДУ В СПРАВІ ЖІНОК ІМІГРАНТІВ.

БОСТОН, 18. жовтня. — Федеральний суд розбирав тут важне питанне щодо допущення жінок американських натуралізованих горожан.

Ходило тут о жену одного китайського купця з конетикатського міста Норвичу. Сей купець, натуралізований американський горожанин, вихав був до Китаю та вернувся звідти з женою, з якою вженився в Китаю. Імігрційні власти пустили його без перешкод, але жінки його не хотіли пустити, бо, мовляв, жінка є Китайка, а не американська горожанка. Суд станув на становищи, що імігрційний закон з 1924 року не дає імігрційним урядникам не пускати до Америки жінок американських горожан, та приказав Китайку допустити.

ДОМАГАЮТЬСЯ ДЕПОРТАЦІЇ ЕПИСКОПА.

НЮ ЙОРК, 18. жовтня. — Кілька чеських організацій домагається від імігрційного уряду депортації чеського священника Карла Мрзени котрого недавно йменовано епископом самостійної чеської католицької церкви. Римо-католиками не подобається Мрзена так сильно, що вони хочуть викинути йог зі Злучених Держав.

Церква Мрзени має шість церковних громад, 9,025 душ та 5 будинків. Вона вважає себе католицькою, але Рим її не визнає.

ОРГАНІЗАЦІЯ БАНКОВИХ РОБІТНИКІВ.

НЮ ЙОРК, 19. жовтня. — Секретар юніі канцелярійних робітників, як стенографів, букіпперів, та рахмістрів, оповіщує, що їй вдалося зорганізувати канцелярійних урядників двох нюйорських банків. Юній вдалося тим примусити властителів згодитися на контракт з юніёю.

Се перша вдача організаційної праці Американської Федерації Праці на сьому полі.

ТОВПА ПОБИЛА КЛЕНСМЕНІВ.

ВУСТЕР, Месечусетс, 19. жовтня. — Велика товпа довколичних мешканців, обурених на Ку-Клакс-Клен, який відбуває тут велику параду, напала на Кленсменіт та побила їх камінем.

ПРОБНИЙ ЛЕТ АМЕРИКАНСЬКОГО БАЛЬОНУ.

САН ФРАНЦИСКО, Каліфорнія, 18. жовтня. — Новий пробний лет великого американського кермового бальону „Шенандоа" поступає дуже успішно вперед.

Нині бальон летів проти сильного вітру, робячи мимо того 25 миль на годину.

РЕОРГАНІЗАЦІЯ ЛИТОВСЬКОГО ВІЙСЬКА.

Литовський уряд приступив до реорганізації своїх стрільців — „шавлісів". Від 1. ц. м. приймають до шавлісів тільки людей з бездоганною минувшиною Крім цього приймається в добровольчі відділи жінок, які на випадок війни могтимуть віддати великі прислуги в розвідчій службі. Урядово називатимуться шавліси „литовськими виленськими стрільцями". Командантом тих стрільців є сотник Клямайтіс.

КАРІЄРА БУЛАК БАЛАХОВИЧА.

Ославлений повстанчий генерал Булак Балахович, зістав генеральним дир. експлоатації біловежської пущі, з руки англійського підприемства.

ЩЕ ОДИН.

Старшина краківської військової інтендантури Івіч при ліквідації 4. куріня сховав собі 18 тисяч золотих, підробивши відповідне поквітованне.

САМОГУБСТВО НЕВИЛІЧИМО ХОРОГО.

Цвець Іван Гльоже з вул. Бартоша Главацкого у Львові від пяти літ безнастанно хорий на горляну чахотку — повісився, щоб не мучити окруження своєю і так не вилічимою недугою.

ПОДРУЖНА ІДИЛЛЯ.

Жінка сяніцького жандарма Йосифа Маршалка у Львові приловлена ним на горячому вчинку з любовником убила свого чоловіка сокирою. Убивницю арештовано.

ЗМІНА ВАЛЮТИ В АВСТРІЇ.

На засіданню Австрійського Народнього Зібрання, заповів міністер фінансів Кінбек, що в найблищому часі буде внесене предложення про введення в Австрії шілінга, яко монетарної одиниці. Шілінг буде рівновартний з 10.000 австрійських корон.

ГЕРОЙСТВО ЛЕТУНА.

Військовий англійський мітак, що від кількакнайцятьох жовнірів на висоті 50.00 м. почав горіти. Летун Декен Брет, виліз через вікно кабіни на крило літака і погасивши відповідними хемікаліями огонь, вратував в той спосіб своїх товаришів від неминучої смерти.

НАЙЧИСЛЕННІША РІДНЯ МАДЯРЩИНИ.

З приводу святкування сторіччя міста Пирешгаза на Мадярщині назначено мілїон корон нагороди для рідні найбільшої в світі. Нагороду узнав пастух безрог Ігнаци, який виховав шіснайцятеро дітий, з яких 15 остає при житю.

ПРОТИПОЛЬСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ.

Члени міського Комсомолу уладили в днях від 1 до 10. м. м. ряд протипольських демонстрацій перед польським консулятом.

АРЕШТИ НА УКРАЇНІ.

Через Варшаву повідомляють, що в Винниці Харкові і Одесі переводить большевицька поліція ряд арештувань, які нагадують нас терорру з 1919 р.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПІМСТА.

„Пшегльонд Варшавскі" подомляє з Вильна, що останніми часами большевики силою пірвали двох польських поліцаїв Юревіча і Осіка з 23 куріня кордонної поліції. Маде це бути пімста большевиків за арештування большевицького комісара з виленського повіту.

ЕСПЕРАНТО І ЛІГА НАРОДІВ.

Ліга народів п риняла резолюцію, якою допускається есперантську мову до телеграфічної комунікації на рівні з мовами поодонних національностий.

ЕКСПОРТ УКРАЇНИ.

За три квартали біжучого року з України експортовано ріжних товарів на 88,6 міліонів рублів, решта експортованих продуктів припадає на худобу (2,6 міл. рублів) і ріжну сировину та продукти промисловости (2,4 мід рублів).

5400 ТАЙНИХ РАДІО-СТАЦІЙ

Берлінська дирекція почт приказала перевести ревізію на коминах у Берліні для контролі незголошених апаратів.

Досі коминярі найшли 5400 незголошених приймаючих радіостацій.

РАДІЧ.

Радіч, який ще недавно був переслідуваний стежними листами уряду Пашіча яко „держявний зрадник", вихав на авдієнці до короля Олександра до його літньої резиденції в Белье. Сі вістка викликала в політичних кругах Югославії велику сензацію.

ГОЛОДІВКА В ТЮРМІ.

Група коломийських політичних вязнів в тюрмі, при вул. Батерого у Львові, почала дня 19 м. м. голодівку з причини безконечного продовжування слідства, яке почалося ще в квітні ц. р. На слово радника Янушевського, який обіцяв покінчити слідство протягом місяця, голодівку припинено, дня 21. ц. м. Голодували: Остап Герецький, Юра Вишиванюк, Іван Пушкар, Матій Мандрик, Вас. Гальчук. Петро Микитюк, Бабюк, Юра Ославський, і Олекса Додорів.

НАЙБОГАТШИЙ ЧОЛОВІК НА СВІТІ.

В Парижі викликала сензацію вістка, що Василь Захаров, Грек, оженився з княжною Де Вілляфранка. Захарова вважають найбогатшим чоловіком на світі. Весілля відбулося в присутности найблизших приятелів „молодої" пари на замку Балінкур біля Парижа. Замок цей належить до грецького мультіміліонера. Захаровому тепер 74 роки, а його жінці 60. Знаються обоє вже яких тринцять літ. Шлюб був властиво легалізацією довголітніх любовних зносин, з котрих було кілька дітей. Безпосередньою причиною шлюбу була мабуть поважна недуга Захарова. Захаров тепер один із найвпливовійших фінансістів поза кулісами світової політики. Він авантюрник у великому стилю і тип грача-ризнканта. Нераз здобував одним геніяльним потягненням величезне майно і за одним разом тратив його. Під час війни капітали свої льокував у муніційному промислі і небаром стався одним із довірених людей Лойда Джорджа, котрий надав йому шляхотство. Захаров брав теж участь у політичних інтригах.

КІНЕЦЬ ЗАЛІЗА.

Дивне воно, але коли повірити визначним людям науки, прийде такий час. В дуже давних часах, тисячу літ тому, залізо було дуже дорогоцінним металем, усього в половину дешевше від срібла. А сьогодня є доволі заліза. Але прийде також час, коли не стане на землі всіх залізних мостів, машин і инших предметів, бо зість їх до того часу іржа. Не мене й пятьдесять літ, а залізо буде таке дороге, що робити-муть із нього лише машини і прилади для використовування енергії: вугля, води, вітру, сонячного тепла. Для збудування моторів, кораблів, залізниць уживати-муть тоді инших матеріялів замісць заліза. А за кілька тисяч літ усе ще стояти-муть під жарким африканським сонцем велитенські піраміди й оповідати-муть людям про славу египетських фараонів. А з наших залізних будівель не буде тоді ні сліду. Майже зовсім точно обчислено, скільки ще може нам дати нутро землі. Заліза, не стане багато скорше як угля. За останніх десять літ ціни вугля й заліза більше як подвоїлись. Одною з причин цього є зменшування заліза й угля.

ЦЕНТР БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ПРОПАГАНДИ.

Віденські часописи доносять, що центр большевицької пропаганди на Балкані буде переселений з Відня до Трієсту або Солуня.

ЧИ ВІДОМО ВАМ, ЩО

В середній Африці віднорито плем біних людий, яких чорні уживають як своїх невільників, та що се плем говорить, має походити з Голяндских колишніх колоністів, котрі зайшли там і затрималися тому майже 100 літ? Чи відомо Вам, що коли Ви любите курити цигарети, Ви повинні повороб бувати Мерсі турецькі цигарети, найславнійші у світі? Тоді Ви переконаєтеся, що значить турецький тютюн на цигаретки.

ЛІГА НАРОДІВ І СПРАВА ЗМІНИ ДОГОВОРІВ.

БЕРЛІН, 2. жовтня. — З приводу приняття „Комітету Поневолених Народів" у президента Збору Ліги Народів, Моття, варшавський соціялістичний дневник Роботнік подав нібито Моття заявив, що Ліга Народів не істнує для зміновання або уневажнювання договорів, тільки до їх укріплювання і переводження.

На основі автентичних інформацій стверджуємо, що се повідомленне Роботніка не відповідає дійсности. Як се вже зазначено в комунікаті, Моття зазначив тільки, що Ліга Народів повинно заслабе, або приступити до такої поважної задачі як ревізія договорів.

Ревізія договорів належить до компетенції Ліги Народів і є предвижена як одна із способів запобігання воєнним конфліктам.

Партія Праці не здобуде більшости в англійському парляменті.

ЛОНДОН, 19. жовтня. — Партія праці виступила до війни в боєвому настрою із заповідю побіди, сподіваючися вперве здобути до парляменту більшість посольських місць.

Одначе консерватисти і лібералі їм зіпсували надії і пляни сим, що обеднались у 50 округах, ставлячи там лиш по одному кандидатови, консерватистови або лібералови, щоб так унеможливити в сих округах кандидатів Партії Праці.

Ся консервативно-ліберальна угода се зачаток поновного обеднання обох партій.

Тепер при виборах осягнуть більшість або самі консерватисти, або консервативно-ліберальне обеднанне.

Коли консерватисти не осягнуть більшости, тоді получаться в парляменті з лібералами і створять новий коаліційний кабінет. Премієром знову має бути Стенлі Болдвін, а бувший премієр Лойд Джордж імовірно увійде до кабінету лиш яко один з міністрів.

СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ КОНГРЕС ЗА ЕРРІОТОМ.

ПАРИЖ, 19. жовтня. — В Бульоні відбувся французький соціялістичний конгрес, який заявився за піднертем політики кабінету Еррїота і за здержанням обеднання соціялістично-радикальної більшости проти національного блоку під проводом бувшого премієра Пуанкаре і бувшого президента Мільрана.

Премієр Еррїо виголосив на конгресі промову, в якій заявився за всесвітнім розоруженнем і за мировими судами з рамени Ліги Народів для покінчення війни.

РАДА ЛІГИ НАРОДІВ.

ПАРИЖ, 19. жовтня. — Рада Ліги Народів збереться на окрему сесію дня 27-ого с. м. в Брусселї, столиці Белґії.

Вона має вирішити спірку між Англією і Туреччиною за справу нафтових піль в Мосулі, в Мезопотамії.

ЛІГА НАРОДІВ ХОЧЕ ПОМОЧІ АМЕРИКИ ПРОТИ ВІЙНИ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 19. жовтня. — Знавці Ліги Народів, котрі розглядають плян Бенеша і справу всесвітнього розоружного конгресу, заявляють, що Европа конче потребує помочі, або бодай співділання Америки, задля поставлення війни поза законом.

Вони кажуть, що коли Америка схоче далі стояти осторонь від заходів Ліги Народів задля „убиття воєн", так вона бодай повинна з нею співділати в сьому напрямі яко „приязно невтральна" держава, а саме в такий спосіб, що відмовить позичок наїзницьким державам.

Без того, кажуть вони, знівечать всі пляни Ліги Народів.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ АГІТАТОРИ З ФАЛШИВИМИ ПАШПОРТАМИ.

БЕРЛІН, 19. жовтня. — Тутешня поліція викрила, що російський советський уряд вислав заграницю 622 своїх агентів з фалшивими пашпортами, які самий підробив.

ЛЯХИ ГРОЗЯТЬ СМЕРТЮ УКРАЇНСЬКИМ ПОСЛАМ.

БЕРЛІН, 18. жовтня. — З Варшави повідомляють, що вшехполяки вислали українським послам у варшавському соймі листи, в яких грозять їм смертю, коли далі будуть виступати й агітувати проти польської держави.

Се імовірно відповідь вшехполяків на вісти, що українські і білоруські посли хотять виступити з польського сойму і оголосити свій самостійний українсько-білоруський сойм.

Українські посли злегковажили вшехпольську погрозу. Одначе се ще більше причинилось до звостреня ворожих відносин між Українцями і Поляками.

ПОЛЯКИ ТВОРЯТЬ БІЛОРУСЬКУ ХРУНІВСЬКУ ПАРТІЮ.

БЕРЛІН, 18. жовтня. — З Варшави повідомляють, що Поляки скликали туди так званий „білоруський зїзд", на який прибули війти і неписменні люди з Білороси під польською окупацією.

Вони вибрали собі так звану „білоруську раду", яка має створити нову „білоруську партію", котра має заявитись за польською державністю на Західній Білорусї і виступати проти теперішніх білоруських послів, котрі виступають у варшавському соймі в оборонї білоруського народу і виступають рішуче проти гнобительської політики Польщі.

Се так Поляки приготовляються до слідуючих виборів до свого сойму. Вони хотять видвигнути сю нову прожиру „партію" проти білоруських народних заступників.

УКРАЇНСЬКЕ ОБЖАЛУВАННЄ ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ В ЛІЗІ НАРОДІВ.

ЛЬВІВ, 4. жовтня. — Комітет трох Риди Ліги Народів для справ національних меншостий розглядав скаргу Українського Комітету Східної Галичини на польський уряд, зложену в Лізі Народів у марті с. р. Заносяться вона в обширних мотивуваннях польському урядови закидуванням договору про неволю-вати, гнетом українського шкільництва, переслідуванням преси, організації створювань, кольонізацію Східної Галичини, заборону повороту емігрантів з Америки і Чехо-Словаччини, редукцією українських урядників і т. п. Ще останніма днями вплинуло близько 400 індивідуальних петицій для поперти сеї скарги.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Ltd.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Таким самым и тому:

One Year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодинокое число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Сіті і Заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Вих. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НА ЗБОРАХ СОЮЗА НАЦІЙ У ЖЕНЕВІ.

Берлінський Український Прапор подає такий комунікат:

Вже минулого року пічас Зборів Союза Націй (Збору Ліги Народів) побіч самостійної акції української, білоруської й литовської, яка мала за ціль звернути увагу Союза Націй на положення тих народів під Польщею, — в конференції, в якій взяли участь представники Українців, Білорусинів, Литовців і Німців і яка звернулася до Зборів Союза Націй зі спільною декларацією, знайшла вислів спільна акція народів поневолених Польщею.

Так само пічас сьогорічних Зборів Союза Націй представники народів, поневолених Польщею, вели дві паралельні акції: самостійну від імени кождого народу і спільну від імени всіх народів.

Від імени Західно-Українських Земель предложив меморіял Зборам Союза Націй Президент Української Національної Ради Др. Евген Петрушевич; сей меморіял поміщений в попередньому числі „У. П".

В імени Білорусинів предложив Зборам Союза Націй меморіял Вячеслав Ластовський, бувший президент Ради міністрів Білоруської республики; від імени литовських організацій Виленщині — Л. Вайльонїс.

Сі меморіяли, — так само, як меморіял Президента Української Національної Ради, — стоять на становищі права самовизначення народів, поневолених Польщею, і домагаються від Зборів Союза Націй, покликуючись на арт. 19 Пакту, ревізії рішення Конференції Амбасадорів з 15 марта 1923.

Спільну акцію в імени Українців, Білорусинів і Литовців від „Комітет поневолених народів", в якого склад входять: голова проф. др. М. Лозинський, заступник голови В. Ластовський, Л. Вайльонїс і генеральний секретар А. Петрушевич.

Комітет предложив Зборам Союза декларацію.

Всі три меморіяли й декларацію розіслано делегатам усіх держав.

Представників усіх трьох народів приняв Президент Зборів Союза Націй Мотта, член швайцарського правительства. Він вказав на те, що ревізія договорів, се така поважна задача, що Союз Націй може цідняти її аж на відповідним ступні розвитку. До часу народи, прилучені до чужих держав, повинні використовувати обовязуючу міжнародню охорону для свого національного життя й розвитку.

Також на принятих в делегаціях окремих держав вказую на те, що Союз Націй виростає на міжнародню силу, в якої покривджен! знаходитимуть щораз більшу охорону.

З окрема українські представники відбули конференцію з директором бюра охорони національних меншостий, на якій обговорили справу українських петицій, внесених до Ради Союза Націй з жалобами на польський режім у краю, на невпускання політичних емігрантів до краю польським правительством, справу процесу дра Ярослава Селезінки, справу засуду білоруського посла Барана і тов. і т. д.

Політичну і пресову пропаганду вело бюро „Комітету поневолених народів", яке розіслало політичним діячам, представникам преси на Зборах Союза Націй, швайцарським і закордонним редакції згадані меморіяли й декларацію, видану Комітетом в Парижі брошуру „Potr la liberte des peuples opprimes par la Pologne" (яка містить відомий французький протест проти білого терору в Польщі, статтю професора Сорбонни Віктора Баша і програмову декларацію Комітету) і ряд комунікатів, між ин. відповідь на промову Скшиньского.

$1,165 від Обєднання для Старого Краю.

Як кождого місяця на протязі цілого року так і цего висилає Обєднання нову жертву від американських Українців до старого краю як, допомогу на дальшу боротьбу о визволення рідного краю.

Тим разом висилаємо $1,165.

Коли зважити, що жертвенність на край в послідньому часі дуже підупала, то хиба кождий признасть, що й то жертва велика, та що зібрати її не легко.

Гроші висилаємо після волі і призначення жертводавців на слідуючі цілі:

1) Рідна Школа	$500.00
2) На боєву акцію	150.00
3) Сироти	235.00
4) Інваліди	100.00
5) Голодуюча еміграція	100.00
6) Національний Музей	30.00
7) Фонд Ольги Бесарабової	25.00
8) Краєва преса	25.00
РАЗОМ	$1,165.00

Але як по кождій висилці до краю, так і тепер остає каса Обєднання майже порожня. А тому, що з новим місяцем треба буде висилати з нову нову жертву до краю, жертвенність наша не може маліти, а мусить плисти з дня на день, з місяця на місяць, і то так довго, поки лицька нога на нашій землі.

Точне касове справоздание буде предложене в найблизших днях Конгресови Обєднання, а спис жертводавців за послідний місяць поміщений по Конгресі.

ОБЄДНАННЄ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ

ПРО СПОМИНИ

(Допись з Европи).

З місяцем червнем с. р. пішла новина „Свобода" закінчила друкованне „Споминів" п. Евгена Чикаленка. Перш, ніж сказати кілька слів про спомини взагалі, повинен висловити свою щиру подяку Хвальній Редакції," яка, ласкаво надславши мені всі числа газети аж за чотирі місяці, тим дала змогу дочитати ті надзвичайно цікаві нотатки сліз й памяти, а-мовидця й учасника розвитку українського руху на Великій Україні.

Чи треба взагалі говорити про значінне й величезну вагу всяких безсторонніх, обективних записок, спогадів, щоденників то-що не тільки для істориків і публіцистів, але й для широкого громадянства? Цінність такого роду матеріялів не підлягає жадним сумнівам. Ми Українці на еміграції, з великою заздрістю дивилися й дивимося на те море друкованої мемуарної літератури, яке осьуже семий рік випускається за кордоном емігрантами Москалями. Ся література обіймає в них і давноминулі часи, і часи війни, і революцію, і боротьбу з большевиками, і період еміграції та її поневірянь і т. д., і т. д. Брак таких матеріяльних засобів, якими заправляють Москалі, не дав нам змоги розвинути взагалі праци видання книг, газет та журналів, а видання мемуарної літератури тим паче. На що ми досі спромоглися в сій літературній галузі?..

Коли хто й має право похвалитися більш-меньш вичерпуючим поданнем матеріялів з недавнього історичного минулого, то се хіба тільки галицько-українське стрілецтво, що уважно й дбайливо за ввесь сей час занотовувало по різних своїх виданнях як важливійші, так і другорядні події своєї боротьби за визволенне Рідного Краю. Опріч сього, маємо вельми тенденційну мемуарну „белетристику" п. В. Винниченка п. з. „Відродженне Нації" або як тут характеризується вона в жарт, — „Відроченне Нації", та не меньше тенденційні записки про тіснні часи п. Н. Христюка (вид. „Соціольог. Інституту" проф. М. Грушевського). Вартість тієї й другої праці для майбутніх істориків вельми й вельми релятивна, бо з однієї довідуємося, що коли-б не есдецька партія, а з другої, що коли-б не ес-єрська, то ніякої України досі не було-б. Се робить честь авторській партійній відданости, але що до цінности мемуарів, яко історичних документів, то вона підлягає великим сумнівам.

Було де-що й ще друковано і окремими книжками й по газетах та журналах, ас все те разом така дрібниця в порівнанню до зацікавлення читачів, що соромно то нам навіть признаватися. От чому українське громадянство на еміграції з великою вдячністю зустріло намір Редакції „Свободи" познайомити його з спогадами одного з визначнійших ветеранів боротьби за українську ідею в стінах царської тюрми народів.

Свідок і відданий учасник українського руху на Великій Україні сливе за півтоліття, п. Е. Чикаленко, зробив коштовний дарунок не тільки своїм землякам, але й усьому українському суспільству, безсторонне, обективно занотувавши те, що бачив на власні очі і чув на власні вуха. Вже тепер, для поєдиначого читача, стає богато ясним і зрозумілим з історії останніх часів тільки тому, що зародки сього, що сталося в наші часи, викрито і належно освітлено п. Е. Чикаленком в його цінних спогадах.

Не буду поки-що докладно зупинятися на тому, як з окрилішого хаотичного малого ма повстало сучасне хаотичне велике. На се буде час, коди шановна „Свобода" познайомить українське суспільство з „Щоденником" і „Листуванням" п. Е. Чикаленко, як досі ласкаво знайомила його із „Спогадами".

Мимохіть напрошується ще одна думка-про доцільність видрукування згаданих „Спогадів окремим виданнем. Розкидані по окремих числах газети „Спогади" не могли потрапити, звичайно, до рук кождого, хто цікавиться минулим своєї Батьківщини (нам, дідомі виданнї коли числа „Свободи", в котрих було продовженне „Спогадів", зачитувалося в Празі до потерті). Зібрані-ж в одній книзі, вони стали-б приступними й для широкого читача (так само „Щоденник" і „Листуванне"), а історикам нашого минулого се улекшило-б використанне сих вартісних матеріялів.

М. Джеря.

УКРАЇНСЬКА ПАРЛЯМЕНТАРНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ У ВАРШАВІ ПРО СПРАВУ УКРАЇНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

Українська Парляментарна Репрезентація в польському соймі приняла наку постанову:

З огляду на звістки, оголошені в польській пресі, про проекти польських урядових кругів щодо основання українського університету — Президія Української Парляментарної Репрезентації вважає необхідним заявити слідуюче:

Акція польських урядових чинників у справі організації т. зв. „руского університету" в Кракові проводиться без жадного звязку й контакту з Українською Парляментарною Репрезентацією. Також Українська Парляментарна Репрезентація жадних переговорів у сій справі з польськими урядовими чинниками не провадила.

Українська Парлямент. Репрезентація часто підносила і в соймі і в сенаті домагання удержавнення або лише легалізації істнуючих у Львові українських висших шкіл, університету й політехніки, в цілях нормального їх функціонования, та се не знаходило послуху в польських урядових кругах і не дало позитивних вислідів. Коли тепер польські урядові круги самі піднесли справу основання для Українців університету, то се викликане не бажаннем нарешті задовольнити слушні національно-культурні виимоги українського народу в межах польської держави, а певним впливам міжнародніх політичних чинників.

Наміри оснувати для українського народу університет поза межами української території і в складі лише двох факультетів, яких остаточна організація притому відсувається на невідомий час, — Українська Парляментарна Репрезентація осуджує і ставиться до них різко негативно.

Українська Парлямент. Репрезентація, висловлюючи волю своїх виборців, вимагає заснованння правного українського університету в центрі українського культурного життя, у Львові, причому переведенне самої організації такого університету мусить належати українським науковим і культурним чинникам.

Переч те, що справа українського університету є справою значіння не лише культурного, Українська Парляментарна Репрезентація вважає, що її не можна виділяти з цілого комплексу справ, звязаних з фактом істнования під Польщею многомілліонового українського народу, який одвіку заселює компактною масою і в процентовій більшости свої землі.

Голова української Парляментарної Репрезентації в сойми і сенаті.

Сенатор М. Черкавський.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДОПИСИ.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

До школи!

Дня 20. вересня 1924 були скликані загальні збори в справі отворення діточої вечірної школи. Збори отворив парох, о. Волинець. В своїй промові представив, яке має значіння школа для дітий і для старих. По довгій дискусії над тою справою, вибрано шкільний комітет, о. Волинець вис, щоби школу відлучити від церкви, бо тоді в тої школи буде кождий задоволений. Внесок зістав принятий більшостию голосів.

Дня 28. вересня були скликані ново вибраним комітетом другі збори; прибуло досить велике число людий. Збори отворив председатель, Василь Ягода. На першого бесідника покликав д. Сороку. Д. Сорока виголосив дуже гарну бесіду про значіння школи. Він зазивав щирими словами батьків, щоби записували своїх дітий до школи. Наразі записалося 32 дітий, тому що того дня не могли бути всі батьки на зборах, бо рідно брацтво устроювало саме тоді пікнік, шкільний комітет має піти еще по хатах посписувати решту дітий тих батьків, котрі схочуть їх післати до нашої школи.

А тепер відзиваємося до Вас, батьки і матери словами нашого писателя Тараса Шевченка: „Учітеся брати мої, думайте, читайте і чужого научайтесь, свого не цурайтесь!" Ми знаємо також се добре, що дитина, як деревинка. Кождий господар, котрий плекає дерева овочеві, старається, щоби сі дерева защіпити як найліпшими зразами, щоби міг відтак мати як найліпший овоч.

Такесаме з нашими діточками тут на чужині. Кождий батько і мати нехай стараються за так само, щоби в своїх дітий защіпити завчасу любов до того народу, з якого вони походять, щоби відтак не відвернулися навіть від своєї власної родини. Берім собі примір з других народів, як вони дбають про виховування своїх дітий. Не будьмо задоволені, щоби наша дитина пішла чимскоріше до „шапи" робити. Нехай до „шапи" ідуть роботи діти тих, котрі мають свої власні „шапи", а ми мріймо, що може колись повернемо в свій рідний край. А з чим будемо повертати, если занедбаємо виховання своїх дітий? Там не хочуть темняків, там хочуть людий просвічених. А і ті, що не мають гадки вертати до краю, повинні постаратися, щоб дитина могла знати, що вона не походить із племени дикунів, а з народу, який має велику, стару культуру. Несвідомі своєї бувальщини діти встидаються відтак признати, що вони українського походження. Чи не гірко дивитись на таке? Длятого посилаймо діти до української школи; нехай вони навчаться шанувати свій нарід, якого історія: безвинне змагання до свободи і освіти.

Аматорський кружок дав приміщенне для школи цілком безплатно. Школа буде відбуватися три рази на тиждень: середою, п'ятницею і неділею. Може дійти й до того, що американської школи та що це вистарчить. „І чужого научайтесь, свого нецурайтесь!" „Мамо рідна, слово рідне, хто вас забуває, той у грудях не серденько, а лиш камінь має".

Школа роспочалася дня 15. жовтня. Вона міститься в гали, під числом 38 вулиці Гав, на другім поверсі. Наука буде відбуватися в понеділок, середу і п'ятницю від годин 6-ої вечером до годин 8-ої, а в суботу від годин 4-ої до 6-ої будуть учити дітий співу і представлень. Батьки і матери приведіть своїх дітий до школи.

Мих. Тимківський, секретар зборів.

Третій Конгрес Обєднання.

На підставі § 20 статута Обєднання і ухвали Головного Уряду з дня 26-ого серпня с. р. подяється до загального відома, що Третій Конгрес Обєднання Українських Організацій в Америці відбудеться дня 28. жовтня, 1924, в Филаделфії, Па., в галі Американських Українців Горожан при 847 Норт Франклин Стр.

Конгрес начнеться точно о 9-тій годині рано і буде тривати один день.

ПРОГРАМА КОНГРЕСУ:

1. Отвореннє Конгресу.
2. Звіт уступаючого Уряду.
3. Дискусія.
4. Зміна статута.
5. Реферати:
   а) Політичне положенне українських зе
   б) Які обовязки тяжать на американськ
   ійців в змаганнях українського нар
   буття державної независимости.
   в) Про реорганізацію української школи в Америці.
6. Ухваленне резолюцій.
7. Уділенне абсолюторії уступаючому Урядови.
8. Вибір нового Уряду.
9. Біжучі справи:
   а) Справа дому Народнього Комітету в Ню Йорку.
   б) Запити і внесення.

Статут Обеднання підписали: Український Народний Союз, Провидінне, Січова Організація, Ліга Горожан, Ліга Ветеранів, Народна Поміч, Згода Братств та декілька меньших самостійних товариств. Всі відділи згаданих організацій, оскільки складали, або зложать жертви на визволну боротьбу (як народній податок, або з виразним зазначенням на певну в краю як на Рідну Школу, політичну пропаганду, боє цію і т. п.) мають право вислати делегата на Конгрес,

Кождий делегат мусить виказатись повноважством товариства.

ЗА ОБЄДНАННЄ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ:

о. Володимир Сполітакевич, предс. Дмитро Штогрин, секр.

НА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ

Рідна Школа із Західної України кличе о поміч!
Поміч потрібна негайно!
Як помогти?

Нехай кожде українське товариство в Америці на найблизшому мітингу ухвалить від себе допомогу в сумі від 5 до 25 долярів і зараз вишле на Рідну Школу до Обеднання.

А кождий свідомий Українець і Українка нехай вишле НЕЗАПЛАЧЕНИЙ досі народній податок за 1923 і 1924 до Обеднання, в сумі 6 долярів.

Тоді Обеднанне вишле зовсім вистарчаючу допомогу до старого краю на українські приватні школи і на оборону сих шкіл усіми можливими способами.

Спішіться, бо пізно іноді значить запізно!

Допомогу посилати через Обеднанне на адресу:
OBYEDNANNYE, 847 N. Franklin St., PHILADELPHIA, PA.

У. Н. СОЮЗ — НАЙЛІПШИЙ ОПІКУН В НЕЩАСТЮ. ЧИ ВИ Є ЧЛЕНОМ ЙОГО

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО САМІ І ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО У. Н. СОЮЗА!

КОГО ДНЕСЬ НАМОВИТЕ ОБЕЗПЕЧИТИСЯ В У. Н. СОЮЗІ, ТОЙ ВАМ ЗА ЦЕ ВДЯЧНИЙ БУДЕ ВСЕГДА.

СМЕРТЬ І НЕЩАСТЄ НЕ ТРАТЯТЬ НАГОДИ. НЕ ТРАТЬТЕ І ВИ. ОБЕЗПЕЧИТЬСЯ В У. Н. СОЮЗІ СЕЙЧАС.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ НОВА ТЕАТРАЛЬНА ШТУКА

„З ОБІЙМІВ В ОБІЙМИ"

Сценки з червоних днів 1920 року в галицькому селі

В сій штуці виступає 22 особи.

ЦІНА 35 ЦЕНТІВ.

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ПОЗІР! РОЧЕСТЕР, Н. Й. ПОЗІР!

ТОВАРИСТВО ЗАПОРОЖСЬКА СІЧ,

устроює

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛ

В СУБОТУ, ДНЯ 25-ГО ЖОВТНЯ, 1924 РОКУ

В ГАЛІ ПРИ ГЕНД І КЛІНТОН.

Початок о годині 7-мій вечером.

На той Баль запрашається усі Братства і Товариства як також усіх Українців з Рочестер і околиці прибути і разом забавитися. 246

За добру забаву ручить Товариство.

АДРЕСА ОБЄДНАННЯ:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

Туди посилайте свій народній податок.

Посилайте негайно і пильнуйте своїх земляків Українців, щоби сповнили вже сей свій обовязок, бо залягання накладовий

ГРУЗІЯ.

Більше, як сто літ минуло відколи Росія станула сильною ногою в Грузію. І то не проти волі Грузинів. Не здобула Грузії війною. Вічні війни, що тягнулися сотки літ, приневолили маленьку Грузію шукати помочі в християнських держав. Грузія була са самітна християнська держава посеред магометансько-азійського окруження. Це відокремлення спричинило упадак національної независимости Грузинів. Щоби рятуватися перед турецьким і перським поневоленням, звернулася Грузія до ріжних західно-европейських держав з прозьбою охорони й помочі. Та даремно. Европа була за далеко від Грузії і не цікавилася нею. Так Росія була одинокою державою, до якої Грузія могла звернутися в крайній біді.

Від Росії сподівалася Грузія приязни, охорони й помочі.. І дійсно почали грузинські королі переговорювати з російськими царями вже ві 15. століття. Наслідок цього був хіба такий, що турецькі султани і перські королі мстилися за це Грузії кроваво. З початком 17. століття спліндрував перський шах Аббас двічі Грузію за такі переговори з Росією. А Грузія не мала иншого виходу; в боротьбі за християнську культуру інародню волю могла сподіватися помочі лише від Росії.

Гераклій II., грузинський король заключив договір із Росією (за панування царици Катерини II. 1785 р.. Згідно з цим договором мала остати зовсім ненарушеною династія Багратидів, внутрішня управа краю, автокефалія церкви і т. д. Росія мала виконувати лише контролю над взаєминами Грузії з иншими краями. Зате зобовязалася Росія боронити Грузію перед нападами магометанських сусідів. Але Росія не дала зовсім додержувати ці зобовязання. Вже в першій війні (після заключення договору) покинуло російське військо короля Гераклія на полі бою і втекло до Росії. Видали Грузинів і їх короля на поталу жорстокости Турків. На щастє добрему воякові, Гераклієви, вдалося побити Турків і край виратувати перед руйною. Але Перзи були тако невдоволені договором з 1783 р. Перський король Ага-Мугамед-Хан напав на Грузію в 1795 р. з військом у силі 60.000 люда, спліндрував край і спалив столицю Тифліс. І тепер не думали Москалі помагати Грузинам, хоч обовязані були до цього договором.

Всетаки Грузія не мала иншого виходу, як бути в злуці з Росією. І король Юрій XII. наслідник Гераклія II. заключив 1799 р. новий договір з царем Павлом I. Тепер грузія мала бути вазальною держ:авою. Але Регенція мала й на дальше остати при династії Багратидів. Ненарушимою мала остати вну трішна автономія, самостійність церкви, національне військо, монета. Але й цього договору не додержували Москалі, Ба, цар Павло I, коротко перед смертю оголосив анексію Грузії, а його наслідник Александер I. потвердив того самого року акт своїм підписом. Вся

[illegible] грузинського внутр. автономії краю і автокефалії церкви.

Але небаром почали Москалі окружувати край. Російська пахолота почались арештування, заслання. Почались грабіжі насилування жінок і т. д. Уряд заслав російських чиновників. Ці поширювали неморальність, підкупство. Ті чиновники були гірші турецьких пашів і перських марзапомів, а російські війська гірші орд Тімура: Грузини відповіли страшним повстанням в 1804 р., але Москалі здавили його в крові. В 1811 знищили автокефалію церкви. Головою церкви Антонія II. арештованого і заслано до Росії. Головство церкви віддано російському синодові. Опісля старалися Грузини зробити нове повстання 1812 р. Але й це повстання Москалі здавили в страшних боях у Кахетії (Східна Грузія).

Так поступали Москалі з початку в Східній і Середущій Грузії. Потім зайняли й инші грузинські землі. Зразу все обіцювали грузинським князям оборону, протекторат, внутрішню самостійність краю і т. д., а вкінці випроваджували свою владу при помочи огня й меча. Король Імеретії (Зах. Грузії), хоч як по геройськи боровся з Москалями, мусів рятуватися до Туреччини. Вмер в Трапезунті 1815 р.

З початком другої половини 19-го століття Росія оконечно завоювала цілу Грузію.

При помочи обманства хитрими підступами нападами, а не правильною війною, жорстокістю і безсовісністю зайняла Росія Грузію. І прийшлося Грузії переживати тяжші дні, як підчас нападів Турків і Татар проти котрих Грузини закликали своїх „християнських" російських братів.

Помало Росія знищила й усі инші гарантії Грузії. Знищила „грузинське правительство", законодавство, монетарну систему. мінцію. Угнітали грузинську мову і в школах і судах. Деморалізували духовенство. Грузинських жовнірів переношено служити військову службу в Росії, і то до таких околиць де мусіли гинути з причини нездорового клімату. Уфирали на чужині, або вертали зломлені фізично. Конфісковано грузинську земельну посілість і кольонізовано її Москалями. Так помалу перемінили незалежну Грузію в звичайну російську губерню.

Навіть під панованням Арабів (від 7—12 ст.) не було Грузинам так тяжко, ані під Монголами, Турками і Перзами, як під православними Москалями.

В 19-ому століттю Москалі зробили з Кавказу головну точку опору для дальшого опанування Сходу. Для цієї цілі Росія силою зброї здобула решту Кавказу. І потім відси вдалося Росії упокорити Туреччину і зломати політичну силу Перзії.

Хто важився запротестувати проти московських насильств у Грузії, того карали засланням на Сибір, шубеницею, тюрмою. Така була доля грузинських патріотів. Ніхто не описав так наглядно терпінь сибірських засланців, як американець Джордж Кенеч.

Як лише Москалі впали до грузинських провінцій, арештували членів королівської і княжої семї, високих церковних достойників. Їх мучили. Двох митрополитів Західної Грузії вдусили, а тіла їх запорпали наче собак. Грабили населення, знасилювали жінок. Тисячі людий згинуло в Грузії такою смертію. В 1887 р. московський чернець убив у Ставрополі у спальни грузинського шляхтича маршала Кіпіені. Росія заслала туди старого маршала за це, що він важився протестувати проти російського екзарха Павла. Екзарх вагався в Тифлісі в соборі проклясти цілу Грузію. Задіяною штабовий „Христовий слуга" подибив сплячому старцеві голову..

Це більш-ні-страхіття переживав грузинський нарід — селяни, робітники, духовенство й інтелігенція — після революції 1905 р. Палили села міста, плюндрували домі огнем і артилерією Погроми в Китаісі і Тифлісі відбувалися на очах заступника царя Воронцова-Дашкова. В зимі півнагі селяни мусіли стояти в студеній воді, поки не видали „революціонерів". Люди мусіли викуповуватися великими грішми Таке було російське правління в Грузії в 1905 році.

Навіть спокійне грузинське духовенство мучили Москалі переслідували. В 1905 р. напали в Тифлісі козаки збори духовенства в семінарійному будинку і били нагайками. Ціла вина духовенств була така, що важилося від Росії домагати привернення автокефалії грузинської церкви. Епископа кирило вкинули в тюрму, так само архимандрита Амвросія. Епископа Давида заслали до Татигорська, де мучився 7 літ. Така сама доля стрінула грузинських думських послів. Два з них померли в тюрмах.

Що грузинський нарід мимо сих страшних переслідувань не загинув, то це завдячує своїй старій культурі, славній минувшині і живучости. І Грузини не понехають боротьби для визволення своєї батьківщини. За примір повинні собі брати цей малий гірський геройський нарід инші поневолені народи.

TRENTON, N. J. TRENTON, N. J.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Отсим повідомляємо членів Ліги Горожан Українського Походження, як також і тих, що думають зістати горожанами, щоби були ласкаві прийти на **ЗБОРИ**, котрі відбудуться дня **25. жовтня в суботу вечером о годині 6-тій в Українській Гали під ч. 18 Вудлан Ст.** Позаяк бувша Ліга Горожан майже перестала істнувати з причини партійних непорозумінь, отож звертаємо увагу всім Українцям міста **Трентону,** без ріжниці партійних переконань, щоб прибули на збори, а тимсамим зробили велику користь для цілої суспільности в Трентоні. На тих зборах обговориться справа, що мається робити на будуче, а відтак приступимо до вибору нового уряду.

Василь Кушнір,
246-47 секр. Ліги Горожан.

ROCHESTER, N. Y.
ПЯТНАЦЯТЬЛІТНИЙ
ЮВИЛЕЙ
ТОВ. ВІЛЬНИХ КОЗАКІВ,
відділ 316 У. Н. Союза
— відбудеться —
В СУБОТУ, 25. ЖОВТНЯ 1924
в ГАЛИ LABOR LYCEUM
на St. Paul St., Rochester, N. Y.
Початок о 7-ій год. вечером.

ПРОГРАМА ЮВИЛЕЮ:
1. Вступне слово — Петро Ковтун, предс. Тов. В. К.
2. Хор місцевий під проводом д. Сорочинського.
3. Член комісії У. Н. С. д. В. Гасій з Трентон, Н. Дж.
4. Виступ представників Братств і Товариств місцевих.
5. Про діяльність Тов. — Д. Братусь.
6. Про загальну організацію — Н. Н.
7. Закінченне хором, по хорі забава до пізної ночи.

Всі місцеві Бр. і Тов. дістали спеціальні запрошення від Тов. В. К. Також просимо всіх Українців без ріжниці чи належать до якого Бр. чи Тов. прибути і послухати бесідників місцевих і поза місцевих. Вступ вільний для всіх.
246,48 **Комітет.**

ПОЗІР, ПОЗІР!
УКРАЇНЦІ В МОНЕССЕН, ПА.
Братство св. Петра і Павла
від. 338 У. Н. Союза
— устроює —
БАЛЬ
В СУБОТУ, 25. ЖОВТНЯ, 1924
В Українськім Народ. Домі
на 2-ій улици.
Початок о годині 7-мій вечер.
Вступ: мужчини 50 центів,
женщини 25 центів.

На сей баль запрашаємо всіх Українців і Українок місцевих і позамісцевих. На бали буде грати наша Орхестра.

За честь і добру забаву ручить
246-47 **Комітет.**

ПОЗІР! САВТПОРТ, КОНН.!
Заходами Тов. ім. Т. Шевченка
відділ 84 У. Н. Союза
— уряджується —
ПЕРШИЙ В СІМ РОЦІ
ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
на Укр. Гали в Савтпорт, Конн.
В НЕДІЛЮ, 26. ЖОВТНЯ, 1924

На сей Баль просимо всіх Українців з Савтпорт, Брінпорт і околиці прибути як одень. На бали будуть мали добру музику, смачні закуски і напитки. Українці з Савтпорт будуть мали нагоду стати членами нашої дорогої організації У. Н. Союза, бо будемо принимати членів цілком без вступного як до Тов. так і до У. Н. Союза.

За добру забаву і чемну обслугу на бали ручить
46,48,50 **Комітет.**

ЦЕРКОВНІ ПІСНІ
під НОТАМИ
ЦІНА 50 ЦЕНТ.
Можна набути в
„SVOBODA".
63 Grand St. Jersey City, N. J.

ДЕСЯТЬ РОКІВ НА БЕЗЛЮДНІМ ОСТРОВІ.

Одинокий чоловік, що досі не знав про всесвітню війну.

Одним з англійських кораблів привіз недавно до Англії чоловіка назвиском Тіммінс, приятеля родини бувшого англійського міністра війни Чорчила, який пропав був ще перед вибухом війни в 1914 р. в часі корабельної катастрофи. Корабель знайшов його в той спосіб, що переїзджаючи близько невеличкого, безлюдного острівця на Спокійнім Океанї заприметив сигнали, які той давав, щоби звернути на себе увагу.

Пан Тіммінс жив отже десять років на безлюдним острові. Увесь той час кормився рибами і земними плодами, яких на острові було подостатком.

Зі світа не мав ніяких відомостий. Щойно на кілька тижнів перед виратованнем викинуло море на беріг острова фляшку. В ній знайшов він кілька сторінок австралійського часопису. З запертим віддихом забрався до читання. І відчитав між иншими вістки, що в шість Новозеландців і Австралійців, що згинули в Дарданелях, виставлено памятник. Не міг той вістки зрозуміти. Він же не знав нічого про всесвітню війну. Дивувався дуже, що могли Австралійці і мешканці Нової Зеландії робити в Дарданелях, з якої причини там згинули і за що їм ставлять памятник. Три тижні думав над тим і вкінці здавалось йому, що зрозумів. То ніщо инше думав він, тільки дружина крачів в копаного мяча, з Австралії та Нової Зеландії їхала до Англії на партію гри і затопула в Дарданелях, а клюб, до якого та дружина належала, хоче вшанувати її память памятником.

ВЕЛИТЕНСЬКИЙ ДИК.

В селі Дубна під Сяноком убили оноді селяне велитенського дикаваги 400 кг.

РИБА З ЧОТИРМА ОЧИМА.

Є то рід корупа а називається Анаблепс тетрофалмус. Ця грецька назва означає, що риба'е четвероока. Жие в надбережних водах тропічної Америки. Довга є понад 30 цм. краски ясно-зеленої з чорною пружкою здовж тіла. Радо відпочивае на намулі. Коли хто її сполошить скаче. у море. Найцікавійші є очі, що находяться високо на голові. У порівнанню з головою очі дуже великі. Кожна риба є на поверхні води, вистають із неї лише очі, згл. їх горішня половина, а долішня половина остає в води. Ці очі мають по правді дві зіниці одну надводну другу підводну. Вчений Марк Ляндоль студіював це цікаве око і сконстатував, що очна сікта складається з двох зовсім окремих частий.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПІД ОСІНЬ І ЗИМУ.

ЗБЛИЖАЄТЬСЯ ОСІНЬ, А ЗА НЕЮ ПРИЙДЕ І ЗИМА.

В осени і в зимі українські товариства будуть уладжувати вистави ріжних штук, а приготовлятись вже зачнуть небаром. - Тому пишіть по найновіший цінник до Книгарні „Свободи".

ВИЙШЛА В ДРУКУ ДАВНО ОЧІКУВАНА

НОВА РАХУНКОВА КНИЖОЧКА

З ІНФОРМАЦІЯМИ, В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ З ДОДАТКОМ ДРУГИХ ЦІКАВИХ ВІДОМОСТИЙ

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення разом з гріщми посилати по адресу „SVOBODA", 63 Grand St., Jersey City, N. J.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

Ньюарк, Н. Дж. — В нашому місті Українці забераються до школи. При Українськім Роб. Домі, 57-59 Beacon St. отворено три школи, школа діточа, школа неграмотних, і школа англійської мови. Учить вже найздібнійших учителів, для всіх вступ однаковий. Охочі до науки мають спромогу повчитися сею нагодою.

Савтпорт, Конн. — В нас случилася смішна історія. Тому близько рік і пів одна наша українська жінка посварилася з ляшкою так, що пізвалися аж до суду. В суді сказано їм, щоб погодилися мирно, однак ляшка не хотіла і справа опинилася у вищім суді. Ту справу вищий суд що тільки переслухував та вироку ще нема. Надія на виграну ляшкою дуже слаба. Як ляшка завзятість покінчиться, напишу другим разом.

Д. Захарчук.

СНИЛОСЬ МЕНІ СЕЛО.

Снилось мені село;
Кучерявії садочки,
Лужки, стежки і горбочки,
Кущ дінких рож, тернини,
Межі, ниви і долини,
Степ широкий і Дніпро,
Снилось мені село.

Снилось мені село,
Білі хатки, низкі стріхи,
Яблуні, груші, оріхи,
Плоти, верби, частоколи,
Очерет, ставок і поле,
І синьої річки русло,
Снилось мені село.

Снилось мені село,
Дівчата гожі, моторні,
Козаки смілі і горді,
Про щось палко розмовляють
На паньский двір поглядають,
Чую: „Лихо-б їх взяло"!
Снилось мені село.

Снилось мені село,
Горять панські палати,
Червоніють хлопські хати,
Село твердо, тихо спить,
Пан на всю губу ричить:
„Палі сен!!" — не чує Петро,
Снилось мені село.

Снилось мені село,
Іде польська драгонія,
В село хаос, агонія,
Хто попав, кують і бють,
В тюрму парами ведуть,
Знову тихо як було,
Снилось мені село.

Снилось мені село,
В хатах ридання і сльози,
Цвинтар і білі берези,
Сіряя країни даль,
Смуток, горе і печаль,
Сонечко ще не зійшло,
Снилось мені село.

Мекеду, Па., 29. вересня, 1924

ЗАБОРОНА ФІЛЬМОВОГО ПРЕДСТАВЛЕННЯ КАТАСТРОФИ „ДІКСМІД".

Одно фільмове підприємство в Парижі просило морські військові власти в Тульоні, щоби позволили йому зняти фільм на воздушній станції Кер-Перефен, що зображав би останній лет і катастрофу „Діксмід". Підприємство хотіло на місці зняти лет великанського воздушного корабля і французської військової маринарні. Підприємству з усіх сторін почали закидати брак такту супроти земляків, потерпівших моряків і супроти загального національного нещасти. Морські власти заборонили тому взяталі виріб фільму цієї трагічної дії.

ВЕЛИЧЕЗНИЙ МЕТЕОРИТ.

У Адрарській пустині в Мавританії найшли величезний метеорит, котрий є найбільший з усіх знаних досі метеоритів. Обем його виносить 100×40. І по хемічному складі є цікавий. Складається з металю, що містить 20 процен. домагнезиями і дуже богато заліза.

ДОЛЯРОВІ

пересилки за досить низькі оплати виконуємо на протязі короткого часу.

ОДНОГО ДОЛЯРА

в додатку до звичайної оплати за виконання кошта радіо-телеграфічної посилки.

ПОСИЛАЙТЕ

гроші через нашу від 42 літ існуючу банкову фірму в ніяких випадках не зв'язані.

Гроші в долярах доручуємо в місці-замешкання адресата.

Подбаємо про успішно всякі нотаріальні справи.

ПРОДАЖА ШИФКАРТ НА ВСІ ЛІНІЇ.

Голосіться особисто або ліствено до:

The Standard Bank

55 Ave. B. New York

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до помещення рідні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошенями прислати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенем, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 цт. коли таке оголошенне має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошенем мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свобода" 5—6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала его потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не стоятъ приспособляться і придержуватися повиснших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм о оголошенім чи оголошень.

Адм. „Свободи".

ФАРМИ!

СПОСІБНІСТЬ! Продається одна з найбогатших фарм, 190 акрів орної землі, решта ліс і пасовисько, дім 15 кімнат, вода в хаті, 6 дужих будинків, ріка, 20 дійних корів, 3 воли, 300 курей, 25 гусий, качки, 500 бушлів картофлі, 400 кукурузи, 65 тон сіна, богато вівса та иншого збіжа, всяка машинерія до великої фарми, школа при фармі, 2 і пів милі до міста і станції. Ціна $10.000, готівкою $4.000.

Фарма 70 акрів, 50 орної землі, решта ліс і пасовисько, дім 8 кімнат, 4 инші будинки, 2 корови, 1 кінь, 100 курей, богато картофлі, сіна, вівса, вся машинерія, 3 милі до міста. Ціна $2.700, готівкою $1.200.

M. PISARKO,
116 E. 7th Street, New York City

НА ПРОДАЖ фарма 178 акрів; половина орного поля, решта ліс і пасовисько, весь сегорічний збір, 75 тонів сіна, овес, кукуруза, бараболі капуста, огірки, огородовина, 3 гарні коні, упряж лекша і тяжша, 20 дійних корів, 1 бугай, 5 ялівок, 3 сегорічні телята, кури, качки, індики, безрогі, всі знаряди як вози, боги, косирки, грабарка, видярка, плуг, борони, кальевйтор, авто форда, сани, словом все, що потрібне на фарі. Будинки в добрім стані, вода в хаті і коло стайні, умебльоване хати продається разом з фармою. Фарма 2 милі від стейтової дороги, 4 мили від міста і коліі на добрій дорозі; молоко відставляеся до Ню Йорку і Бофало. Ціна за все $8.500, готівкою $4.000, решта на догідні сплати. По ближші інформації голоситися до **HARRY KALINOWICH,** R. F. D. 2, Remsen, N. Y. 246-48

СТІННІ КАЛЕНДАРІ на рік 1925

ВЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ.

Між иншими на увагу заслугує Календар під назвою „Скажи мені правду мій милий козаче", мотиву українського в 14 кольорах, дуже гарно виконічений, ціна за один календар з пересилкою 30 ц., 4 за $1.00. Шановним агентам і дла тих, що хочуть заняться продажею Календарів, висилаємо спис 25 ріжнородних Календарів, імпортованих з краю за гуртову ціну. За $4.00 висилаємо 25 календарів на ріжні імена. Замовлення посилайте на адресу:

UKRAINIAN BAZAR,
168 E. 4th Street, New York, N. Y. 238

ГАБРИЕЛЬ КОБЗАР

Образи

Коштують по 75 центів

SAMUEL KOBZAR CO.

332 East 14th Street, New York City

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

ДР. К. Д. ГІЛИК

136 E. 24th ST., NEW YORK, N. Y.

Tel. Caledonia 9014

Години приймання: щоденно від 9-ої до 12-ої перед полуднем і від 2-ої до 8-ої вечір. Неділею від 9. до 10. перед полуднем.

СМЕРТЬ.

Бачу поезію крилату
Гзгорблену і щербату,
Погану смерть, що за мною,
Все стоїть стара з косою.

Чи то в лісі, чи то в поли,
Йде за мнов стара поволи,
Зиркає і щирить зуби,
Торкне косу, падуть дуби.

Ногу рушить, валить гори,
Буха огонь, кипить море,
Полу торкне, буря встане,
Метуть міста ургагани.

Незглубиме ї око,
Як далеко, як високо,
Лише стара трошки гляне
В небесні океани.

Міріяди зорів гине,
Від її коси що хвилини
І так діесь в кождій хвилі,
Ніхто не опресь ій силі.

Йду, на боки відхиляюсь;
Сміесь стара, як хованось.
Я в хату, вона за мною,
Вже в куті стоїть з косою.

Накриваюсь, жмурю очі,
Вона косою лоскоче,
Бррр,—встаю, не хочесь спати,
Стоїть марево прокляте.

Мекеду, Па., 30. вересня, 1924.

Дмитро Захарчук.

ВЕСЕЛИЙ КУТИК

Велике семейне свято в пана-ства Х. Шістьдесяті роковини уродин батька. Його крісло на якім він сидить при столі зілюмінованє електричними лямпками. Один із приятелів вигалосив довшу промову, яку кінчить словами:

— А я з цілого серця бажаю тобі, щоби колись і твої діти засіли на електричному кріслі!

• • •

— Лесю, — каже мати доньці — я вже тобі говорила, не їдж так голосно!

— Чому? — питаеться счудована Леся, або спить може хто?

• • •

Нове Івасеве вбрання.

Кравець (доїваєвої матери): Може в плечах вивативати трохи?

Івась: Ні, на плечах то не конче!

• • •

Провідник: Тепер не можу опроваджувати вас по замку. Муснте трохи підождати. В замку не вільно курити.

Турист: Алеж ми зовсім не куримо.

Провідник: Але я!

• • •

Молодий чоловік проходжуеться понад берегом, аж тут прибігає до нього старша жінка:

— —Там потопає дівчина, — кричить вона — Чому не ратуєте її?

Молодий чоловік кашельнув збентежено:

— Ну, бачите, ласкава пані, нині не моя черга. Я виратував її вчера.

• • •

— Даруйте, чи не сказали би ви мені, як мені перейти на другий бік вулиці?

— Муснте перейти туди через греблю!

— Якжеж це так? Відтам щоїно післали мене сюди!

• • •

Учитель (до учеників): Коли побачу, що котрийсь із вас рушиться, то строго покараю його, навіть колиб то був той, що рушився!

ДАРОМ ФОНОГРАФ

Фіранки на два вікна

Тут є нагода дістати добрий дорогий фонограф ДАРОМ. Мотор сильний так, що вбачає грати кілька кавалків за одним накрученнем. Гарне магоганове виконченне. Грає всякі рекорди. — Коли би Ви хотіли купити такий фонограф, мусіляби-сьте заплатити за него досить гроша. Ми дамо Вам його ДАРОМ. Незабудьте, ся оферта на короткий час лишень, бо хочемо, щоб всі Ваші сусіди бачили фіранки у Ваших вікнах, а коли спитають, де Ви їх дістали, щоб Ви дали їм нашу адресу. Се є причина, чому даємо фонограф даром, коли прищлете замовлення сейчас. Се суть нові модели, лиш що з фабрики, рамі гарні деревні, забрана з тривалого матеріялу, так, що вистарчать на довгий час. Величина достаточна на великі вікна. Виглядіх згори на долину дуже артистичний так, що кождий зауважить їх. Описати їх тяжко — Ви мусите бачити їх, щоб переконатися, як вони гарні. Вони прибруть Вашу хату. Перше продавалися по високих цінах так, що лишень богатиі могли купити їх, однак хотячи познайомити публіку з ними, на короткий час продаємо їх дешево. МИ ВИШЛЕМО ВАМ СІ ФІРАНКИ НА ДВА ВІКНА ЗА $5.95 і дамо Вам даром фонограф. Подумайте, те все Ви дістанете за такі дешеві гроші. Не чекайте-ж місяцями, а прочитавши се, возьміть перо в руку і пишіть до нас. Ми не хочемо грошій на перед. Заплатіть лишень 35 ц. на пересилку, а $5.95 заплатите при одержанню товару. Ви повинни скористати з сеї нагоди і писати сейчас до: 246

WALTER SPECIALTY CO., 1217 N. Paulina St., Dept. 822, CHICAGO, ILL.

ДВА НАЙКРАЩІ І НАЙБІЛЬШ НЕОБХІДНІ СЛОВНИКИ!

Б. ГРІНЧЕНКО: „СЛОВАРЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ" В 2-Х ТОМАХ РАЗОМ 2180 СТОРІН—6 ДОЛЯРІВ

М. УМАНЕЦЬ І С-КА: „СЛОВАРЬ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ" В 1 ТОМІ, 1040 СТОРІН—3 ДОЛЯРИ

Прегарне підручне видання, у твердій обгортці (ціле полотно з витисками)! Повне 2-е видання давно вичерпаного першого накладу. — Необхідні книжки кожному ученикові, вчителеві, професорові, кожному інтелектуальному робітникові й взагалі кожному українському інтелігентові, що повинен плекати чистоту рідної мови!

Дістати можна в книгарні Свободи.

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ВИЙШЛА З ДРУКУ ВИЙШЛА З ДРУКУ

НОВА ТЕАТРАЛЬНА ШТУКА

МУЖИК ПАНОМ

КОМЕДІЯ В ПЯТИ ДІЯХ

(Переклад з данського М. Ценевенка).

ЦІНА — 25 ЦЕНТІВ

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ДІТОЧІ ТЕАТРАЛЬНІ ШТУКИ.

	цнт.
Бунт ляльок, комедійка в 3-ох діях (18 осіб)	10
В чужім пірю, картина в 3-ох діях (10 осіб)	10
Дарунки русалок, фантазія в 2-ох діях (16 осіб)	10
Добрі діти, з життя амер. школярів в 3-ох діях (8 осіб)	15
Іменини Влодка, комедійка на 3 дії (8 осіб)	10
Коник стрибунець, сценічна гра в 1-ій дії (5 осіб)	10
Лісова казка, сценка на 1 дію (10 осіб)	10
Печери, сценка на 1 дію (8 осіб)	10
Соняшник, в 3-ох діях (9 осіб)	15
Сироти, в 1-ій дії (10 осіб)	10

Замовлення слати до:

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ВИ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ „СВОБОДИ"

КОЛИ ЩЕ СЕЇ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ ІЇ СЕЙЧАС.

„СВОБОДА" є найбільшою зі всіх українських часописей в новім і старім краю.

„СВОБОДА" виходить кождого дня з вийнком неділь і свят.

„СВОБОДА" подає цікаві новини американські і краєві.

„СВОБОДА" також подає найдокладніші відомости з теперішних подій в старім краю.

ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ НА ЦІЛИЙ РІК ..... $ 7.00
„ „ „ НА ПІВ РОКУ ..... $ 3.75
„ „ „ НА ТРИ МІСЯЦІ ..... $ 2.00

В ДЖЕРЗИ СИТІ, КАНАДІ І ЗА ГРАНИЦЕЮ:

„ „ „ НА РІК $10.00
„ „ „ НА ПІВ РОКУ .. $ 5.00
„ „ „ НА ТРИ МІСЯЦІ $ 2.75

Звертається увагу, що на кредит нікому не висилається часопісь.

„SVOBODA", 83 Grand Street, JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ

У. НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як:

СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ І СЕСТРИЦТВ.

Проситься всі відділи У. Н. Союза удаватися зі всякими замовленнями до своєї власної друкарні на адресу:

ВІДРОДЖЕННЯ

роман Льва Толстого, переклав Вол. Смолич, з портретом автора і 9 ілюстраціями, з портретом перекладача. Друге, поправлене, і доповнене виданнє. Ціна 6. Замовляючого офіційно пересилка.

Три частини в одній книзі.

Broch. $2.25, опр. $2.75.

Замовлення посилайте до:

„SVOBODA".

ДЕКЛАРАЦІЯ „КОМІТЕТУ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ", ПРЕДЛОЖЕНА СЬОГОРІЧНИМ ЗБОРАМ СОЮЗА НАЦІЙ В ЖЕНЕВІ.

ВИСОКІ ЗБОРИ!

Комітет поневолених народів, утворений українськими, білоруськими й литовськими організаціями в Польщі для оборони домагань сих народів на міжнародним полі, має честь звернутися до Високих Зборів Союза Націй з отсим представленням про теперішне положенне українських, білоруських і литовських земель, підданих рішенням Конференції Амбасадорів з 15. марта 1923 р. під суверенність Польщі.

В окремих меморіялах, предложених Високим Зборам Союза Націй уповноваженими представниками українського, білоруського й литовського народів під Польщею, представлено докладно історію поневолення сих народів відбудованою Польщею, їх положення під польським панованням, їх змагання до незалежности і ті правні титули, на яких ціони спираються у своїх змаганнях за визволення зпід Польщі.

Покликаючися на сі меморіяли, Комітет має честь перед Високими Зборами Союза Націй ствердити:

1) Що українські, білоруські й литовські землі, які Конференція Амбасадорів рішенням з 15. марта 1923 р. признала Польщі, є заселені компактною масою українського, білоруського й литовського населення, яке творить подавляючу більшість супроти незначної польської меншости;

2) Що Конференція Амбасадорів піддала ці землі під суверенність Польщі проти волі українського, білоруського й литовського народів, які змагають до незалежности, — всупереч зобовязанням головних держав антанти підчас і після війни, які запевняли поневоленим народам право самовизначення, — і в противності до духа мирових договорів, в яких принціп плебісциту признано умовою територіяльних змін навіть у відношенню до переможених держав;

3) Що ті міжнародні зобовязання, які головні держави антанти наложили на Польщу у відношенню до українського, білоруського й литовського народів, а саме зобовязання заведенне автономічного режиму у Східній Галичині й договір з 28. червня 1919 р. про охорону національних меншостей зовсім не забезпечують належної охорони національного життя сих народів:

4) Що Польща не сповнює навіть сих недостаточних зобовязань, а навпаки старається спинити національний розвиток згаданих народів, ослабити їх економічно, скольонізувати їх рідну землю і так забезпечити собі панування над ними;

5) Що в сих своїх змаганнях проти поневолених народів Польща послугується режімом переслідувань, які звернули на себе увагу світа, про що свідчить недавній протест еліти французького народу проти білого терору в Польщі.

В хвилі, коли Високі Збори Союза Націй радять над доцільним, судівництвом, безпечністю і розоруженням як способами забезпеченя постійного мира, Комітет має честь просити Високі Збори звернути на положенне народів, поневолених Польщею, особливу увагу.

Передумовою постійного світового мира є розоруження моральне, яке може наступити тільки тоді, коли всі народи будуть вдоволені своїм положенням і матимуть певність, що їх справедливі інтереси можуть бути охоронені, їх справедливі домагання здійснені мирним шляхом. Тимчасом в дотеперішних дебатах мається на увазі тільки існуючі держави а не звертається уваги на народи, які мировими договорами позбавлено незалежности і примушено жити в чужих державах. Чи можна вимагати від народів, поневолених Польщею, щоб вони були вдоволені польським ярмом і не змагали до свободи й незалежности

Між причинами, які викликали світову війну визначне місце займають справа Альзациї й Льотарингії і положенне славянських народів в Австро-Угорщині отже справа визволення поневолених народів. Безпосередній привід до вибуху світової війни дав сербський атентат на наступника престола австро-угорської монархії, атентат, в якім знайшла вислів боротьба поневоленої части сербського народу проти свого гнобителя.

І в будучности ті самі причини родити муть ті самі наслідки. Тому не можна осягнути постійного світового мира, доки народи будуть поділені на пануючі й поневолені.

Теперішній міжнародний стан тим різнится від стану зперед світової війни, що Високий Союз Націй на основі артикулу 19 пакту має змогу мирним шляхом старатися про зміну відносин, які в своїх наслідках могли-би довести до оружного вибуху.

Са обставиня напоювяе народи, поневолені Польщею, надією, що Високий Союз Націй сповняючи свою високу місію зберігання і укріплювання мира, недопустить, щоб безнадійне положення сих народів під польським ярмом стало причиною пролиття крови, тільки старатиметься мирним шляхом вернути їм свободу й ензалежність.

З огляду на те, що анексія українських, білоруських і литовських земель до Польщі і положенія сих народів під Польщею спричинене рішеннями головних держав антанти або органів які виступають в їх імени;

З окрема, щодо Східної Галичини, з огляду на те що Найвисша Рада в рішенню з 25. червня 1919 р. приняла супроти населення сього краю зобовязання дати йому змогу виконати право самовизначення, зобовязання, яке знехтовано в рішенню Конференції Амбасадорів з 15. марта 1923 р.;

З окрема щодо Виленщини з огляду на те, а) що Рада Союза Націй при вирішуванню польсько-литовського спору в справі Виленщини в своїй резолюції з 13 січня 1922 р., заявила, „що не могласи признати рішення спору, предложеного Союзови Націй одним з членів, коліб те рішення випало инакше ніж поручила Рада, або без згоди обох інтересованих сторін"; б) що рішення Конференції Амбасадорів з 15. марта 1923 р., якою цілею, було ратифікувати фактичний стан утворення збройним виступом ген. Желіговського, не є признане литовським правительством ані населенням занятої території і позбавлене всякого правного значіння;

З огляду на те, що Союз Націй на основі Пакту й договорів є покликаний стояти на сторожі виконання тих міжнародних зобовязань, які має Польща у відношенню до українського білоруського й литовського народів у своїх границях;

З огляду на те, що Союз Націй на основі артикулу 19-го Пакту має змогу предложити ревізію договорів і рішень, на основі, яких українські, білоруські й литовські землі приключено до Польщі;

З огляду на те, що постійний світовий мир можливий тільки тоді, коли не буде народів поневолених, але всі народи будуть рівними й вільними членами сімї народів,"—

Комітет поневолених народів (Українців, Білорусинів і Литовців) має честь:

1) поновити торжественний протест українського, білоруського і литовського народів проти віддання їх земель під Конференції Амбасадорів з 15. марта 1923 р.,

2) звернутися до Високого Союза Націй з прозьбою:

а) виступити на основі артикулу 19-го Пакту з пропозицією ревізії того рішення в дусі права самовизначення;

б) до часу переведення сеї ревізії запевнити названим народам під Польщею успішну міжнародню охорону.

Женева, 20. вересня 1924.

Проф. Д. Михайла Лозинський,
голова комітету.

Антін Петрушевич,
генеральний секретар.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ свого тата Федька Малишку, родом з Сеняговки, а замешкалий в Красносельцях, пов. Збараж, Галичина, ростом середній, сам огородничий, тепер має 52 роки. Вже 20 літ як виїхав з краю, має в Канаді родину: брат Тимко Малишка, а сестра Марина Волощук, а їх батько Микола Малишка. Пошукує їх Олена Малишка. Хтоб знав їх адрес, або вони самі будуть ласкаві написати до мене: **ОЛЕНА МАЛИШКА, c/o Theo. Agrest, Box 410, Westbury, L. I., N. Y.** 246-51

САМОТНИЙ мущина в середнім віку, пошукує самотної спільники з капіталом до доброго інтересу в склепі. Голоситись листовно або особисто: **M. J. C., 22 E. 33rd St., Bayonne, N. J.** 246-47

ПОШУКУЮ свойого мужа Івана Бажан, походить з села Віен, пов. Теребовля. Перебував в Детройт, виїхавши 20 Олбані, Н. Й., я йому писав 25 долярів, він отримав і від того часу не маю від него чуткн. Хтоб про него знав або хай сам зголоситься, прошу, на мо юадресу: **J. (Milko) MUCHNIJ, 320 W. 52nd St., New York, N. Y.** 245-47

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА. Ролькн на піяно: українські, польські і русскі. Ноти на всі інструмента. Рекорди до грамофонів. Все що можете тепер дістати в Союзній Бамрі. Пишіть по цінник. **SICHOWY BAZAR, 34 E. 7th St., New York, N. Y.** 243-48

ПРИЙМУ НА ПОМЕШКАННЄ дівчину без фамілію.

Голоситись по 5. годині вечером під ч.: **221 E. 5th STREET, Room 3, NEW YORK CITY,** 145-47

УКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВА. Сподаємо і купуємо яйця і кури. Ведемо торговлю на велику скалю. Хто з Українців-фармерів має сего рода товари, нехай вдається до нас, ми заплатимо повну ціну за товар. Також потребуємо здібних людей по цих містах Злучених Держав, щоб могласьмо отворити бренчі, або хто ведає сего рода інтерес, а потребує товару, ми достарчимо. Зголошуйтесь письменно або приходіть на місце. Порад уділяємо радо. В Українській Кооперативі працюють люде, котрі заслугують на довіря. Пишіть зараз по інформації на адресу: 239—

ПЕТРО ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА, Inc.
229 Callowhill St., Philadelphia, Pa.

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло церкви св. Юрія.
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Найсучаснійшій електричні апарати.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG
203 EAST 13th STREET
близько 3-ої Евні
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.
Tel. Stuyvesant 4032

СПЕЦІЯЛІСТ
ХРОНІЧНИХ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
їх легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і шкірних недуг, висилення нервів, ревматизм, острі нервові і хронічні недуги. Порада даром.

Dr. ZINS

110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. а Irving Place
Години від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

ЧИ ВІДОМО ВАМ, ЩО

Англійский премієр Мак Дональд має найбільшу збірку книжок на тему робітничого питання. Чи відомо Вам, що се треба найбільшого у світі фабриканта турецьких цигаретов витворяє лише машинами, а не ручно? Другі цигаретки можуть бути дешевші, однак вони не можуть бути Мерод найкращими цигаретами.